

Dåben – tilsagn og tilegnelse I

AF ANDERS LUND JACOBSEN

I 1996 blev »Lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager«¹ fra 1992 for første gang taget i brug. Det skete i en meget omtalt sag mod sognepræst Bent Feldbæk Nielsen fra Snedsted, der stod anklaget for i sin forkyndelse at fremføre et dåbsyn, der var uforeneligt med luthersk dåbsteologi. Sagen, som blev ført ved byretten i Thisted i 1996, blev efter Kirkeministeriets anke videreført ved Vestre Landsret i Viborg i 1999.² Ved begge retsinstanser blev Feldbæk Nielsen dømt til afskedigelse, fordi hans dåbsyn på fundamental måde afveg fra det luthersk-reformatoriske syn på dåben. Fra begge retsinstanser foreligger der domme med fyldige præmisser. Det er disse tekster, der interesserer mig i denne sammenhæng. Disse tekster må antages at have autoritativ status som bindende fortolkninger af Den Danske Folkekirkens bekendelsesgrundlag.³ Derfor må de påkalde sig interesse i folkekirkelig sammenhæng. Folkekirkens præster har her en enestående mulighed for på autoritativ måde at blive belært om, hvad der er Folkekirkens dåbs- og sakramentsteologi. I tillæg hertil påkalder dele af teksterne sig også almen teologisk interesse, fordi de frem-

Anders Lund Jacobsen

Adjunkt ved systematisk teologi i Århus. Ph.d. på afhandlingen: *Opstandelsens menneske – en undersøgelse af antropologien og eskatologien hos Irenæus og Origenes*, 1999.

står som teologisk velgennemtænkte fortolkninger og reformuleringer af centrale dele af de luthersk-reformatoriske bekendelsesskrifter. Min interesse i disse tekster skyldes deres kirkeretlige og teologiske status. Jeg ønsker med udgangspunkt i disse tekster at give et bidrag til fortolkning og formidling af den luthersk-reformatoriske dåbs- og sakramentsteologi i folkekirkelig sammenhæng. Derimod er jeg ikke interesseret i at åbne den nu stort set afsluttede diskussionen om, hvorvidt dommen over Feldbæk Nielsen er berettiget eller ikke.

Ifølge præsterettens dom af 26. juni 1996, der indledningsvis gengiver anklagen mod Bent Feldbæk Nielsen, anklages han for: »... I forkyndelsen eller på anden lignende måde at have tilsidesat den danske folkekirkens bekendelsesgrundlag, jfr. nævnte lovs § 1, ved i tidsrummet marts 1992 til marts 1995 gentagne gange offentligt at have tilkendegivet en med den danske folkekirkens evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag stridende opfattelse, da indklagede har tilkendegivet, at dåben/barnedåben ikke har gyldighed som grundlag for et kristent menneskes tro og liv, idet det er ikke den treenige Gud, som er handlende subjekt i dåben, og idet et menneske ikke genfødes i dåben, og idet et menneske derfor ikke i dåben modtager Helligånden med syndernes forladelse og det evige liv.«⁴ Man kan karakterisere det teologiske indhold i sagen mod Bent Feldbæk Nielsen på forskellig måde: Afviser han barnedåben til fordel for voksendåb? Har han en forkert opfattelse af forholdet mellem vanddåben og åndsdaen? Er hans dåbsyn baptistisk? Så vidt jeg kan se, var sagens teologiske kerne spørgsmålet om, hvordan forholdet mellem dåbens tilsigelse af løftet om syndernes forladelse og den

døbtes tilegnelse af dette løfte forholder sig til hinanden. Ifølge luthersk sakramentsteologi er sakramenterne karakteriseret ved både at indeholde en forudsætningsløs tilsigelse af, at Guds løfter om frelse i Kristus står fast for den, der nyder sakramentet, og at indeholde et lige så ubetinget krav om, at den, der nyder sakramentet, skal modtage disse løfter i tro, for at de kan få virkning for ham. Dette dobbelte perspektiv i sakramenterne er direkte udledt af den luthersk-reformatoriske retfærdiggørelseslære, hvis pointe er, at mennesket frelses af nåde ved tro på Kristus. Den teologiske substans i anklagen mod Bent Feldbæk Nielsen var, at han i sin forkyndelse havde undsaet dette dobbelte perspektiv i dåbssakramentet, idet han havde overbetonet betydningen af menneskets tro på bekostning af tilsigelses-perspektivet.

I denne artikel, som er delt i to, er det min hensigt at undersøge og diskutere det nævnte forhold mellem forjættelse og tro, mellem tilsigelse og tilegnelse. Jeg vil først vise, hvordan der i præmisserne for landsretsdommen gøres rede for forholdet mellem forjættelse og tro i dåbssakramentet. Til dette formål genoptrykker og kommenterer jeg i artiklens første del det udsnit af landsretsdommen, der beskæftiger sig med forholdet mellem løftet og troen i dåbs-sakramentet. For det andet vil jeg i artiklens anden del, (som trykkes i Prf. Bl. 45/01), undersøge, hvordan relationen mellem disse to perspektiver kommer til udtryk i *Confessio Augustana* (CA) og i Luthers skrifter om dåben, ligesom jeg undervejs vil prøve at klargøre relationen mellem dåbsteologien og retfærdiggørelseslæren.

*Uddrag af præmisserne for Vestre Landsrets dom over Bent Feldbæk Nielsen*⁵

»Folkekirkens bekendelsesgrundlag
Sagen nødvendiggør en afklaring af folkekirkens bekendelsesgrundlag som retsgrundlag. Det bekendelsesgrundlag, som i den aktuelle klagesag kan komme i betragtning, består primært af de reformatoriske

bekendelser, dvs. den augsburgske bekendelse fra 1530 og Luthers lille katekismus, der inden for den evangelisk-lutherske kirke hævdes at være en udlægning af Bibelen. Derfor kan man ikke undvige en hermeneutisk proces, en form for oversættelsesarbejde, når man skal afgøre, hvorvidt en given nutidig forkyndelse er bekendelsesstridig eller ej. Samtidig skal retsgrundlaget være præget af klarhed, jf. bemærkningen herom i lovens forarbejder. Om en given forkyndelse falder inden for eller uden for folkekirkens bekendelsesgrundlag vil altid være genstand for et konkret skøn. Ved vurderingen af en konkret klage, som berører spørgsmålet om den folkekirkelige rummelighed, må der skelnes mellem rummelighedshensyn i almindelighed og åbenheden for saglig kritik. Har sagen karakter af forvirring af kirkens egentlige anliggende, eller er den udtryk for en måske tvivlsom, men dog sagligt motiveret kirkelig selvkritik? En sagkritisk holdning vil ofte være forbundet med stor ensidighed. Sådanne sagkritiske fortolkninger gives der mangfoldige eksempler på. Sagkritik indgår i kirkens indre brydning og selvkorrektur. Den lutherske dåbslære må netop anskues i sammenhæng med en omfattende teologisk helhedsforståelse. Denne kommer til udtryk i den centrale artikel IV i *Confessio Augustana*.

De reformatoriske bekendelser lægger selv op til en fortsat tolkningsproces, idet de henviser til de hellige skrifter som den øverste norm. Bekendelsernes udgangspunkt, at evangeliet om Kristus er Bibelen midte, kan kun fastholdes gennem en stadig fordybelse i Bibelen. Derved er der også åbnet for en mulig kritik af visse sider i reformatorerens læsning af Bibelen, navnlig hvor den viser sig at være bestemt af andre traditioner. En sådan kritik har gentagne gange været aktuel med hensyn til bestemte skriftcitatens brug i dåbsritualet.

Denne fortsatte vendte tilbage til Bibelen indebærer dog ikke, at man inden for den evangelisk-lutherske kirkes ramme skulle have lov til at lade hånt om bekendelsen,

hvis man bare kan påberåbe sig et eller andet skriftsted. Så længe der eksisterer en evangelisk-luthersk konfession, kan den fortsatte udlægningsproces kun være en udfoldelse og præcisering af selve den læsning af Bibelen som Kristus-vidnesbyrd, der har været reformationens udgangspunkt. Når der spørges om det evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag, kan svaret ikke umiddelbart findes i bestemte skriftciter; derimod må man i en fortsat udlægningsproces – som ofte vil føre til diskussioner og sagkritiske nybrud – finde frem til en ny tilegnelse af denne bekendelses centrale påberåbelse af Kristus som Bibelens midte. Alle detaljspørgsmål vedrørende bekendelsernes enkelte bestemmelser skal ses i denne sammenhæng.

Kriteriet for en retlig vurdering af Bent Feldbæk Nielsens forkyndelse må være forkyndelsens forenelighed med dette særpræg i den lutherske kirke.

Den lutherske reformation har fastholdt dåben som et nådemiddel eller sakramente, dvs. en tegnhandling, der fuldbyrder tilsigelsen af Guds nåde. Dette tilsagn skal modtages i tro; det skal besvares med den døbtes tillid til, at Guds tilsagn står ved magt. Derfor afviser den lutherske reformation enhver forestilling om en sakramental virkning uden om modtagerens troende tilegnelse af det i sakramentet givne tilsagn. Den afviser imidlertid også enhver forestilling om, at Guds tilsagn skulle være betinget af menneskets modtagelse. Troen er på sin side afhængig af, at mennesket møder Guds ubetingede tilsagn. Af denne grund har de reformatoriske bekendelser med stort eftertryk hævdet, at det kirkelige embedes – og det vil sige bestemte menneskers – forkyndelse og sakramentsforvaltning er en videregivelse af Guds eget ord. Troen ville være uden holdepunkt, hvis ikke menigheden kunne stole på, at embedsbærerens handling er Guds handling. Dette sammenfald af guddommelig og menneskelig handling i ord og sakramente fremstilles særlig klart i dåben. Denne tegnhandling udtryk-

ker, at Gud i sin nåde kommer mennesket i forkøbet og holder fast ved det, så det i troen kan knytte sig til Gud.

Nådens tilsigelse er altid, også i dåben, rettet til mennesker, der skal modtage den i tro. Når det således i den evangelisk-lutherske lære hævdes, at ordet altid er givet til tro, ophæves det nævnte sammenfald af guddommelig og menneskelig handling i ordets forkyndelse og sakramenternes forvaltning ikke. Tværtimod, uden dette sammenfald ville et menneske slet ikke møde det ord, som det kan tro på.

Denne dåbsforståelse er baggrund for, at den lutherske reformation holdt fast ved den gamle kirkelige skik – som ikke har en klar begrundelse i de nytestamentlige skrifter – at døbe børn allerede som spæde. Man lagde afgørende vægt på at give menneskers tro det faste holdepunkt ved at døbe dem straks. Visheden om, at også det mindste barn kan frelses, relaterede det pinagtige spørgsmål, om småbørn kan tro. Man gik ud fra, at hvis tro er nødvendig til frelse, så har ingen ret til at hævde, at småbørn ikke kan tro. Den nærmere forklaring på spædbørnenes tro har allerede hos Luther og helt frem til vore dage været usikker. Ligeledes findes der i den evangelisk-lutherske tradition ret store udsving med henblik på forældrenes og kirkens forpligtelse på at sørge for en efterfølgende dåbsoplæring og for en bevidst tilegnelse af troen. Til trods for alle uklarheder og uenigheder fastholdt man dog et fælles udgangspunkt, nemlig sammenhæng af dåb af tro; man diskuterede kun måden at føre denne sammenhæng ud i livet på. Man var nemlig enige om at tilbagevise barne-dåbens forkastelse i reformationstidens døberbevægelser. En sådan forkastelse er efter reformatorisk opfattelse kun mulig på grund af åndelig selvovervurdering.

Martin Luther overtog og videreførte tanken om sakramenter fra den romersk-katolske kirke. Dog foretog Luther dybt indgribende ændringer i forståelsen af sakramentets væsen. Betonningen af løftet

(promissio) og troen (fides) i den sakramentale handling er væsentlig for den lutherske sakramentsforståelse. Deri ligger, at sakramentale tegnhandlinger er flerdimensionale. Der kan teologisk tales om et rituelt plan og om et praktisk livsplan. Dåbshandlingen forkynder en guddommelig fuldbyrdelse, et gudsnærvær, midt i menneskeverdenen. Dåben rummer imidlertid også en dimension i tiden. Hermed menes dåben som praktisk livsvirkelighed for den døbte. Den døbte må – i tillid til dåbens løfte – tilegne sig dåbens indhold i sit liv. Hvor selve dåbsritualet i dets udførelse forkynder løftet og dets opfyldelse samlet i en enkelt tegnhandling, så drejer dette andet plan sig om den døbtes »egen« livshistorie i troens anfægtelse på vejen fra dåb til død. En livsvej i foreløbighed, fald, omvendelse og fornyelse som en stadigt gentagen proces.

Det væsentlige for en forståelse af dåbshandlingen er således, at disse forskellige dimensioner holdes sammen. Teologisk går det ikke an at betone det rituelle niveau og fornægte det praktiske – eller omvendt. For eksempel kan ritualets tale om genfødsel i dåben ikke bruges til at udelukke enhver tale om, at den troende genfødes i boden eller i omvendelsen. Det sidstnævnte kan også siges. Tilsvarende må – fra den anden side – konkrete ånds- eller omvendelseserfaringer heller ikke bruges til at negere den rituelle dåbshandling og dens fuldbyrdelsesperspektiv »en gang for alle«.

I forståelsen af sakramentet må det således dreje sig om at fastholde balancen i flerdimensionaliteten, så at betoningen af ét perspektiv ikke fører til negeringen af et andet. Men inden for rammerne af denne flerdimensionalitet kan forskydninger og forskellige pointeringer legitimt gøres gældende alt afhængigt af situationen. Her er der muligheder for i ansvarlighed og frihed at forvalte forkyndelsen af sakramentet med forskellige betoning, samtidig med at man stadig befinder sig sikkert på kirkens grund.

I en luthersk kirke består der et klart over-/underordningsforhold mellem beken-

delse og liturgiske traditioner, herunder ritualer. Ritualforpligtelsen i folkekirken kan ikke betyde, at f.eks. de nugældende ritualer skulle være ligeværdige med bekendelseskriterierne i en fastlæggelse af folkekirken normsæt. Dette beror ikke mindst på, at dåbsritualet har været ændret adskillige gange siden reformationstiden. Men man må anse gældende ritualer for at være gyldige omend ikke eksklusive repræsentationer for en evangelisk-luthersk opfattelse«.

Luthersk dåbsteologi ifølge landsretsdommen over Bent Feldbæk Nielsen – en kommentar

Det afsnit i præmisserne for landrettens dom over Bent Feldbæk Nielsen, hvori der gøres rede for den lutherske dåbsteologi fremstår som en reformulering af CA XIII *Om sakramenternes brug*. Afsnittet indledes sådan: »Den lutherske reformation har fastholdt dåben som et nådemiddel eller sakramente, dvs. en tegnhandling, der fuldbyrder tilsigelsen af Guds nåde. Dette tilsagn skal modtages i tro; det skal besvares med den døbtes tillid til, at Guds tilsagn står ved magt« (landsretsdommen, s. 11-12). Det betyder, siger dommerne, at den lutherske reformation på den ene side afviser enhver forestilling om en sakramental automatik. Sakramentet virker kun, når det modtages i tro. På den anden side betyder det også en afvisning af enhver tanke om, at Guds tilsagn er betinget af menneskets rette modtagelse af tilsagnet. Troen, der modtager Guds tilsagn eller løfte i dåben, opstår nemlig i menneskets møde med Guds løfte. Der er altså en indre afhængighed eller indbyrdes vekselvirkning mellem løftet og troen på løftet. Troen på løftet er ikke til stede forud for løftet, men vækkes af løftet selv.

Efter denne parafrase af CA XIII udlægger dommerne så at sige artiklen på nutidsdansk. Det sker i få, men klare sætninger, som jeg derfor gentager her: »Martin Luther overtog og videreførte tanken om sakramenter fra den romersk-katolske kirke. Dog foretog Luther dybt indgribende ændringer i forståelsen af sakramentets væs-

en. Betoningen af løftet (promissio) og troen (fides) i den sakramentale handling er væsentlig for den lutherske sakramentsforståelse. Deri ligger, at sakramentale tegn-handlinger er flerdimensionale. Der kan teologisk tales om et rituel plan og om et praktisk livsplan. Dåbshandlingen forkyn-der en guddommelig fuldbyrkelse, et guds-nærvar, midt i menneskeverdenen. Dåben rummer imidlertid også en dimension i tiden. Hermed menes dåben som praktisk livsvirkelighed for den døbte. Den døbte må – i tillid til dåbens løfte – tilegne sig dåbens indhold i sit liv. Hvor selve dåbsritualet i dets udførelse forkyn-der løftet og dets opfyldelse samlet i en enkelt tegn-handling, så drejer dette andet plan sig om den døbtens »egen« livshistorie i troens anfægtelse på vejen fra dåb til død. En livs-vej i foreløbighed, fald, omvendelse og fornyelse som en stadigt gentagen proces« (landsretsdommen, s. 13). Udlægningen koncentrerer sig om begreberne løfte (promissio) og tro (fides), som parafrasen af CA XIII fremhævede. Disse begreber fremhæver sakramenternes – in casu dåbens – flerdimensionalitet. I dåbssakramentet er der således en rituel dimension, et rituel plan. Det er *promissio-dimensionen*. På dette plan er dåben en forkyndelse af, at Gud er trådt ind i vores menneskelige verden og har fuldbyrdet løftet om frelse og forsoning. Dåben henviser altså på det rituelle plan til Jesu Kristi allerede fuldbyrdede liv, død og opstandelse for vor skyld. Dåben forkyn-der for den, der døbes, og for dem, der er til stede, at denne fuldbyrdede frelse gælder konkret for alle døbte. I luthersk teologi hænger dåben altså nøje sammen med retfærdiggørelseslæren. Det vender jeg tilbage til.

Dåben har imidlertid også ifølge landsretsdommens udlægning af CA XIII et andet aspekt, nemlig *fides-aspektet*. Dette aspekt er det praktiske livsplan, som handler om, at den i dåben tilsagte og allerede fuldbyrdede frelse skal tilegnes af den døbte som konkret livsvirkelighed: »Den døbte

må – i tillid til dåbens løfte – tilegne sig dåbens indhold i sit liv« (landsretsdommen, s. 13). Hermed fastholdes den lutherske pointe, at Guds tilsagn om frelse nok står fast uafhængigt af mennesket, men mennesket får ikke gavn af denne frelse i sit liv, med mindre løftet om frelse modtages af den enkelte døbte i tillid til (tro på), at løftet også konkret gælder ham. På denne baggrund kan dommerne konkludere således: »Det væsentlige for en forståelse af dåbshandlingen er således, at disse forskellige dimensioner holdes sammen. Teologisk går det ikke an at betone det rituelle niveau og fornægte det praktiske – eller omvendt«. Og lidt senere hedder det: »I forståelsen af sakramentet må det således dreje sig om at fastholde balancen i flerdimensionaliteten, så at betoningen af ét perspektiv ikke fører til negeringen af et andet« (landsretsdommen, s. 13). Denne tale om dåbens flerdimensionalitet bliver herefter omdrejningspunktet i landsrettens vurdering af Bent Feldbæk Nielsens udsagn om dåben.

Nu har jeg allerede sagt, at det her citerede og kommenterede afsnit i præmisserne for landsrettens dom over Bent Feldbæk Nielsen kan læses som en parafraserende tolkning af CA XIII. I anden del af artiklen vil jeg underbygge denne påstand ved hjælp af en analyse af CA XIII. Her vil også forholdet mellem CA's og Luthers sakramentsteologi blive undersøgt.

Noter

1. Der er tale om lov nr. 336 af 14. maj 1992, som trådte i kraft d. 1. juli 1992. Lovens tekst er tilgængelig på min hjemmeside: <http://www.teo.au.dk/html/syst/aljacob/lov336.html>. En historisk redegørelse for lovens tilblivelse og en juridisk fortolkning af dens indhold findes i P. Espersen, Domstolsbehandling af gejstlige læresager, *Præsteforeningens Blad* 1993, s. 801-810; P. Espersen, *Kirkeret i grundtræk*, Nyt Juridisk Forlag, Kbh. 2000, s. 50-56; P. Espersen, *Kirkeret. Almindelig del*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, Kbh. 1999, s. 80-90; H. Gam-meltoft-Hansen, Nogle bemærkninger om for-

holdet mellem den almindelige og den gejstlige retspleje, *Præsteforeningens Blad*, 1993, s. 811-821. Se desuden P. Widmanns vigtige teologiske refleksioner over spørgsmålet om læredisciplin i luthersk sammenhæng: P. Widmann, *Læredisciplin – og det almindelige præstedømme*, *Kritisk Forum for Praktisk Teologi* 1993, s. 7-18.

2. Både i forbindelse med sagens gennemførelse ved præsteretten og ved landsretten blev der ført en omfattende og til tider voldsom debat. Interesserede kan finde en lang række debatindlæg i *Præsteforeningens Blad* fra 1996 og 1999. Man kan få præcise henvisninger ved opslag i *Dansk Artikelbase*, hvortil der er elektronisk adgang via bibliotekernes web-sider.

3. P. Espersen skriver følgende ang. de gejstlige retters dommes normativitet: »Det må antages, at afgørelser, der træffes i forbindelse med domstolsbehandling af gejstlige læresager, på samme måde som almindelige domme vil have retskildeværdi som præjudikater. Heraf må følge, at hvis ankeinstansen fx har fastslået, at antagelse af reinkarnation er i strid med bekendelsesgrundlaget, må biskopper og provster i samtlige stifter tage dette i betragtning i forbindelse med udøvelsen af det gejstlige tilsyn« (P. Espersen, Domstolsbehandling af gejstlige læresager, *Præsteforeningens Blad*, 1993, s. 810).

4. Præsterettens dom af 26. juni 1996 over Bent Feldbæk Nielsen er tilgængelig flere steder: Den er trykt i *Kristeligt Dagblad* d. 3. juli 1996 under titlen »Thi kendes for ret«. Såvel præsterettens dom som landsretsdommen fra 19. januar 1999 er offentliggjort på min hjemmeside: <http://www.teo.au.dk/html/syst/aljacob/præsteretsdom.html> og <http://www.teo.au.dk/html/syst/aljacob/landsretsdom.html>. Når der i det følgende henvises til landsretsdommen, relaterer henvisningerne til den på min hjemmeside tilgængelige tekst. Endelig foreligger landsrettens dom på tryk i Bent Feldbæk Nielsens bog *Dåb og Tro i Landsretten*, Doxa Forlaget, Søborg 1999. Ifølge bogens forord (s. 7) indeholder bogen »...væsentlige dele af sagens bilag og parternes procedure...«. Parternes procedure var stort set identiske i præsteretten og i landsretten jvf. landsretsdommen, s. 8-9. Feldbæk Nielsen er blevet beskyldt for med sin bog at fortælle sagens forløb (jvf. Jørgen Juuls anmeldelse i *Præsteforeningens Blad*, 1999, s. 278-279). Denne beskyldning imødegås af forlæggeren H. K. Neerskov i *Præsteforeningens Blad*, 1.

5. Landsretsdommen, s. 10-14. ■

23. søndag efter trinitatis

Math. 22, 15-22

Der kan ikke være megen tvivl om, at kejseren får *sit* af os.

Ikke blot betaler vi tribut og skat til ham, men vi indretter også vores verden efter kejserens herredømme. Der er den komplikation ved det forhold, at kejserens herredømme både er noget, vi er underlagt, og noget, vi selv har defineret.

Jøderne havde det held, at de vidste, at de var besat. Er det noget ydre, der har besat én, har man muligheden for at se forskellen, mulighed for at finde sit eget, at give Gud, hvad Guds er.

Hvis man er herre i eget hus, er det sværere, for så sætter man selv dagsordenen og kan samtidig ikke komme på afstand af den. Når man så som os formelt beslutter og styrer i demokratiets navn, så står det ikke altid lige klart, hvor besatte vi er.

I et demokrati har vi selv været med til at præge mønten, men alligevel er der præget tegn på den mønt, vi ikke havde bestilt.

Kejserens er det demokratiske system, overholdelse af lovene, lønforhandlinger, rimelighed, politiske partier, centraladministration, banker. Men det er mere end det – det er også det, der sker bag ryggen på os, og som vi ikke kan styre. F. eks en dominerende naturvidenskab og teknologi, der gennemgående har et fjendtligt forhold til naturen, til den krop, der forandres og til sindets processer.

Kejserens er tillige den primitivitet og umådehold, der bruger sultendes overlevelse på dødfødte missilskjolde, i det hele taget tekniske løsninger på menneskelige konflikter. Den besættelse, vi i vores del af verden er underlagt, er den, hvor de gode går ind og slår de onde i hovedet med de ondes midler, så det gode kan vinde, hvorved det ofte bliver værre. Netop dette efter-